

ЖЕНСКИ ПОКРЕТ

ОРГАН АЛИЈАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЉЕВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ

Број поштанског чековног рачуна 53.191
Администрација: Кнежевље Љубише 1

Уредници:
АЛОИЗИЈА ИТЕБИ
ЛАРИКА СТОЈАНОВИЋ

Београд, 15 марта 1931.
БРОЈ 5—6 — ГОДИНА XII.

Васник: А. Ж. П.
МИЛИЦА ДЕДИЈЕР

Издање 1 и 15 у месецу. — Годинашна преглата:
48 дина. За иностранство 60 дина, Примерак 2 динара

Југословенке!

Од 11—20 маја т. г. имаћемо у нашој средини претставнице Интернационалне Алијансе за женско право гласа и грађанског васпитање жене. У кратком размаку од три године ово је већ друга посета драгих наших сарадница из Интернационалне Алијансе, што можемо сматрати као једну нарочиту пажњу нашем феминистичком раду. Прва посета њених претставница пре три године, кад су нам дошле претседница госпођа **Корбет-Ашби** и потпретседница госпођа **Малатер-Селије** биле је више информативног значења. Сада пак долази много већи број њених чланова и долазе да изврше један веома озбиљан задатак. Тај задатак је: **рад за мир.**

Као што је нашим женама познато, Интернационална Алијанса има подељен свој обилати рад у разне комисије, које раде веома интензивно, прво на свима важним проблемима који се тичу рада и живота жене као културног и привредног фактора у свакој држави, а друго на проблемима интернационалног политичког живота, а проблемима подељано важним за сваки народ. У интернационалном политичком животу су питање мира, питање трајног споразума међу народима и њихових економских односа, питање Друштва Народа, најважнија и најсудбонија. Овим замашним питањима се бави комисија за мир и Друштво Народа при Интернационалној Алијанси — и та комисија ће одржати од 17—20 маја у Београду низ важних јавних конференција и јавних скупова. Претседница ове комисије, госпођа **Рут Морган** из Њу-Јорка доћи ће лично у Београд. Осим чланова Алијансе доћи ће извесан број личности, које су истакнуте у интернационалном политичком животу, да одрже код нас јавне конференције о разним питањима која су у непосредној вези са осигурањем трајнога мира; такође ће учествовати активно на тим конференцијама и наше истакнуте политичке личности. Поред ових важних конференција, одржаће управни одбор Интернационалне Алијансе своју седницу у Београду, од 11—15 маја. На ове скупове Алијансе доћи ће велики број жена из разних европских и ваневропских земаља, које ће после свршеног програма у Београду отићи у различита места наше земље да одрже предавања да би ступиле у додир са нашим женама. Одржаће се том приликом специјални састанци претставница балканских жена, ради договора за будућу сарадњу у циљу међусобног jaчег зближења.

Наша дужност је да напреднемо све снаге, да примимо наше драге госте што лепше, јер за наш глас на страни није свеједно какав ће утисак оне понети собом. А још већа дужност, од дужности топлог гостопримства, је да у што већем броју учествујемо на јавним конференцијама, и тиме посведочимо да смо истински борци за мир. Ми морамо доказати да је лепо мишљење, које имају жене из интернационалног света о нама и нашем покрету и раду, оправдано и заслужено. Надамо се да је интересовање за конференцију о миру међу нашим женама тако велико и искрено да ће доћи тих дана наше радне жене из осталих места наше земље у Београд да слушају излагања проминентних личности из интернационалног политичког живота као и домаћих истакнутих личности. Желимо да ова конференција за мир испадне једнодушна манифестација наших тежњи за одржање мира.

Тачан програм објавићемо у идучем броју нашег листа.

Југословенски женски савез.

Алијанса женских покрета.

Југословенски женски савез.

Алијанса женских покрета.

Združena Evropa

«Да со се здружиле све нестете руке деловних ljudi svega sveta, да со склепне, да објаве велико тело земље, да со се склепне све делове, све материјне руке, да ресио живljenje — kдо би бил встану, да их разклене?»

(Marcelle Capy — Des hommes passeront).

Ви смо се препријали, да је војна највећа несрећа за човечество, и си с'страхом читам описе кроз бодоче војне. И вendar! Фаталистички причајемо бодочност, не ганамо се, не верујемо, да имамо толико моћи, да би могли препречити нашу близост међусобног убијања. Али смо пре-

комодни за нове напоре, али имамо премало вере, да је могуће организирати одпор? Данас је одржати сто и сто ратова, по Катерићу ли lahko hoditi, да се изогнемо новој, страшној катастрофи. Тода изобијемо, си јих, кер со се премало извојем, и рајше тавамо по старим, претрхити колонзовић. Тако је удобнеје, и егоизем посаменика и народов слави vsak дан изнова знано над солидарносто човечства. Еден измед тих ратова, се све премало знано, премало поштован, ки па сигурно води до циља — трајнега миру — је они, ки га каже организирани покрет за Vseevropsko-Panevropsko. Njen neumorni propagator, Couenhove - Katerji, з неухајливо вољо и лубезнјо ваби народе на нови по,

кер со само они в стану, да з моћно организацио и с се моћнејшо веро урешитио нарте за своје добро. Паневропски покрет гре за тем, да постави на место разкосне Европе звезо европских држав, ки би биле везане ме себој с каринско унијо. В зачетку покрета, 1. 1923, со премноги завраћали то идејо ин зо означељави за утопијо. Али одкар је францоски министар за зунанјо завезде Briand такореко, дал теј идејо отијелно обилик, изгледа урешеније могуће, с ченур сеveda си не речено, да је практично европо придобљено. Res је, да со все европске државе спрејеле Briandов нарт. Али, зал, то је за енкрт само се лепа теорија и декорација. В ресници живи и дела

vsaka држава прав тако, kakor је делала и живела до тега нарта, кар значи, да се vsaka држава приправља на војно, а не на мирно сожитје европских држав. Издати за оборожења нарастајо из лета в лето, систем спонзаје, то најхеморалнише средство ме спријателским државиме цвене бунјаке керо кдај преј, дипломатија се ведно говори оне, а дела друго, скратка енаке размере керо со биле пред 1. 1914.

Versajski уговор о миру ни задолжио нити народов, нити држав, остало је полно незадолженити тежени, ки непростано нештојо мржње онога прти другему. Vidimo, да се групирјо европске државе на ени страни под гешлом ревизије уговора, на други

pod geslom antirevizije. In ravno tako kakor je bil L. 1914 neznan dogodek povod za splošno poraz, ker je bilo glavno povod že dobro pripravljeno, ravno tako lahko izpriča sedaj malenkoten povod, spretno in srbaj, vojno mesto, dobro pripravljeno, nato skrajšani revizionizem in antirevizionizem. Dovoljno je znano kakšna sredstva bodo uporabljali v svoji vojni — strupi in plini bodo porušili in razdejali vse, kar tvori gospodarsko in kulturno bogstvo Evrope.

Po L. 1918 so doživele vse evropske države strašne periode gospodarske depresije, nekatere kakor Avstrija in Madžarska so bile pred pravim polomom. Pravi vzrok je bil znani, a nacionalni egoizem je prepeljal rešitev pri korenini za in se je rajše posluževale umetnega zdravila — posojili, in tako metal človeštvo pesek v jazo. Od kajskega leta je ta depresija tako globoka, napelnostičnejše se izražava v ogromnih milijonih brezposelnih — da odgovorni državniki ne morejo najti nisi zasline rešitve, kaj šele trajne. Konferenca za konferenco se vrsti, na vse mogoče načine rešujejo agrarno vprašanje kot centralno vprašanje Evrope, ali se v resnici, gospodarstvo Evrope prodaja in hira. Čeprav države dobro vedo, kje je korenina zla, vendar nečeto preskakati zla na pravem mestu, ker je egoizem močnejši od pameti: Evropa se duši v carskih barjerah in v zaščitenih carinah, v njeni proizvodnji je dezorganizirana. Proizvajalci, kotni sistemi, proizvajalci, proizvajalci naravnim razmeram ščitijo peođine države, pod pritiskom možnih producentov, na škodo slabotnih konsumentov, ki so v večini. Poleg tega so danes zaprti evropski proizvodnji skoraj vsi izvenevropski trgi, kar je bilo pred L. 1914 vse drugače. Danes so se gospodarsko osamotile Evropa, Amerika in britski dominioni, in ne potrebujejo Evrope. Evropska proizvodnja postaja vse bolj in bolj omejena samo na evropske oddelke. Ta fakt bi moral prisiliti državo, da izvedejo drugačno organizacijo produkcije in da porušijo carsinske mejne, nato postavne Evropa samostojno gospodarski organizem, tako kakor so Združene države severne Amerike sameosvoja gospodarska celina, čeprav so skoraj še enkrat tako velik teritorij kakor Evropa. Rusija s svojim nepreglednim naravnim bogstvom in s svojim muzičnim tehničnim razvitkom tvori zelo gospodarsko celino, o čem odločilen čas, ali bo več navezana na uvoz iz Evrope. A Rusija je štirikrat večja od Evrope. Amerika, Rusija in Kitajska, ki je tudi mnogo večja od Evrope, gredo po potu k popolni gospodarski osamosvojitvi in neodvisnosti, njihovi ogromni teritoriji nisi razkosani s carskimi vojnimi divljimi nespoštovanjem in v gospodarskem pogledu neznatne jedinice. Samo Evropa vztraja na luksusu anemičnih gospodarskih ednic, katerim s preparati divljeje vrednosti

— posojili, konferenciami in lepani besedami — umetno podaljšuje življenje.

V gospodarskem pogledu so Združene države severne Amerike najboljše vzgled za Združeno Evropo. Šestdeset let nenehno pogledamo v njihovi traji, kaj plerja svoja proizvođine in je zato vplujla momentane krize se vedno nabogateja zemlja na svetu. Povprečni dohodek Amerikance je trikrat višji od dohodka povprečnega Evropejca, realne mežde so tankaj dva in trikrat višje kakor so v Evropi, vsak šesti Amerikane ima avtomobil. V Evropi se potaplja v morju carsinskih mej in za vsak potrošni mora plačati visok davek lastni kratkovidnosti. Ali dospodarska vprašanja niso važna samo za ureditev življenja v mirnem času, ona imajo še drugo moč: ona so vedno najglavnejši povod za vojne. Ureditve v samovoljni gospodarsko enoti je glavno stremljenje pan-evropskega pokreta, ker je rešitev

gospodarske vprašnja rešitev življenja Evrope.

Rešiti življenje Evrope pomenja pripravo trajni mir. Konference, lepe besede državnikov tega posla ne morejo izvršiti — narodi sami morajo postati motorna moč pri tem delu. Za njihovo existencno gre, a nekoliko plutokrati, ki danes faktično vladajo, se mora pokoriti volji večine. Brez močne vere, da je rešitev možna, brez vere, da bo to v Evropi, ni žane delovati proti fatalizmu, ki omamlja večino in ji krlja voljo, zakaj ne bi one postale avantgarda pri delu za Združeno Evropo? One so, ki dajejo življenje, one naj odločajo o njem. Življenje pa ni življenje, ako gre skozi bedo v smrt na bojišću, življenje je radost življanja lepote prirode in umnosti, življenje je pravo življenje, ako je pristo matu teritelnih krlj in muk, in samo za takšno življenje se izplača, da tvegamo mater svoje življenje.

Ljubljana Stebi Alojzija

Свобалкански покрет за Балканску унију

Kao što je poznato balkanski pokret dobro je određenije konture u pogledu ciljeva i metoda rada na konferenciji održanoj u Atini u oktobru prošle godine. Tu su postavljene osnovi Balkanskog Zajedništva i њenom pravnu radu.

- 1) Skupština koja se održava jednom u godinu u okviru predaju u drugoj državi balkanskoj.
 - 2) Sveti koji drži sastanke po potrebi u toku godine.
 - 3) Kao centrala postoji biro i Sekretarijat, koji su u ovoj državi gde se drži skupština.
 - 4) Nacionalne grupe za Balkansku uniју kao nacionalne organizacije.
- Krajem januara ove godine održan je sastanak Saveta konferencije u Solunu, gde se većano o daćem radu konferencije i o alenovno redur skupštine, koja he se održati u oktobru ove godine u Carigradu.

Većano je bilo o strukturi nacionalnih grupa, o њихovim pravilima. Tu se izrazila želja da ta pravila budu otoro jedinstvenija. Nacionalna grupe treba da budu tako šire slozbe naroda, staleža i organizacija, jer od šmpter (zavna) mjeđa na kraju krajeva javni i sudbina celoga pokreta kao i sudbina balkanskih država i naroda. Članstvo treba da bude lično i grupno. Daće moraju postojati sekcije za svršavanje specijalnih poslova.

Daće se prisutno pitanje organizacije Balkanskog uniје, Unije balkanskih država i naroda. Prema odluci L. konferencije u Atini, Savetu konferencije je stavljeno u dužnost da izradi uutirik o preciznijem obliku i podobnostima u pogledu organizacije uniје. Sve su

se delegacije složile da je raspravljeno ove pitanja u detaljima preporučeno, te je odlučeno da svaka nacionalna grupa treba da spremi odgovor o tome kakav treba da je sastavljen uutirik i da ga dostavi predstavnicima konferencije, sada Kasabjeu u Carigradu.

U pogledu rada specijalnog komiteta, koji bi se bavio rešavanjem političkih pitanja, koja su po svojoj prirodi najosjetljivija i gde postoji opasnost razmiolajenja i odvajanja, odlučeno je da svaka nacionalna grupa odredi po dva člana za taj komitet. Taj odbor ima da konferencije, prethodni šmpter o Balkanskom paktu, on treba da raspisava i o primeni postojećih međunarodnih ugovora kao i o svima teškoćama koje su u protivnosti sa moralnim shištavanjem i koje omaltaju političko zbliženje među balkanskim narodima. Po svima ovim pitanjima nacionalne grupe treba da podnesu predsetniku konferencije svoje predloge i memoare u roku od dva meseca. Predsetnik he uputiti ove memoare svima nacionalnim grupama s tim da one imaju u roku od dva meseca da odgovore na te memoare. Zatim he odgovori biti upućeni nacionalnim grupama i po tom he predsetnik sazvali sedninu tog specijalnog komiteta. Komitet he podneti savetnici savetu i o ovom he raspisavati politička sekcija konferencije.

Po pitanju izjednačava građanskog prava odlučeno je da se to pitanje uputi na studiju nacionalnim grupama.

U cilju širenja ideja Balkanske Zajednice rešeno je da se ustanovi Balkanska mrežeta, koja he biti poslednja mrežeta u airputu. Treba gledati kako uleđa, ljudi mogu da se uspu do stanovištva na kome he biti u stanju da prezanuju svoja sужena materija i ograničene ralne, i da pribnu svim lokalijama sa sasosećanjem i nakonijou.

U staroj periskirj religiji, koja uči da postoji borba između priština dobra i prinijila zla, stoji da je, u krajnjoj liniji, zlo biti požebeño, a његоvim padom dobi he jednomo za svagda kraj neslogama ljudskim. Izdvajenjem svetom zavladaje uvek svetlo. Dakle, u ovoj veri, nastupiti je miki, kao konflikti i namireštaniji ništ, — kao što je dobro uvek i konf. u.

Stara jeverjska vera, orientisana prema odsečnom načelu odmazde, kreše se u pravnu celioshodno ovozemaljskoga morala, kad osturo očuju povredlu čovečevih dobara i његоvoga života, koja za sobom povlađe, a u njemu se nalazi dobitak i gde je važan stav ove religije da je čovek kao takav neprikosnoven. U *1. Knjizi Mojsijevij*, gl. 9, 6, stoji: „Kao prolje krič čovekj, његоvo he krič proiliti čovekj; jer je Bog po svojem obliku stvorio čoveka.“ Etjčki je nedopolšteno činiti nasilje nad ličnostima i narodima; ko se o

dati da se po mogućstvu te nedelje sastaju profesionalne grupe u svima balkanskim državama. Pažne je od njega da budu u ovoj godini stanujući u Grčkoj trgovata i banarka, u Jugoslaviji radničkih organizacija (berze rada) i ženskih organizacija. U Bugarskoj sazvanje međuradničkih organizacija i studentičkih, u Rumuniji intelektualističnih, a u Albaniji optičkih samouprava. Svaka nacionalna grupa treba da izabere po dva člana u komisiju od strane nacionalnih grupa.

Još je jedna vrlo važna odluka donesena u smislu zahteva L. konferencije. Odlučeno je da predsetništvo zamoli turskog ministra Spolnih poslova za inicitivaju da pozove na sastanak sve ministre spolnih poslova i vreme zasedađa svoje konferencije.

Koliko se čini rad konferencije u Van Balkana da naveđemo samo inijevnu da je Karneđijeva Fondacija dodelila konferenciji za ovaj godinu 10.000 dolara radi publištinjskih ciljeva. Od toga he se jedan deo upotrebiti za nagrade za teme koja he se raspraviti. „O prirodnim odnosima među balkanskim državama i sredstvima za њihov razvoj.“

Pravni fakultet u Atini odlučio je da predloži Balkansku konferenciju za Nobelovu nagradu 1931 godine. Odlučeno je da se u pravni fakulteti ostalih balkanskih država zamole da i oni to učine.

Na sedninu dnevnoga reda naredne konferencije odlučeno je da uhy u program:

- 1) Izveštaj saveta i nacionalnih grupa.
- 2) Izveštaj komiteta o Balkanskom predloju.
- 3) Diskusija o izveštaju Komiteta o lojalnoj primeni postojećih ugovora i obavezeta koje istuju iz tih ugovora, pod uslovom tim tu i obavezeta koje se tiču mišljenja i svima teškoćama koje spreznjavu političko približavanje između balkanskih naroda.
- 4) Vese jezelična i pitanje mostova preko Dunava.
- 5) Slobođa rada i cirkulacija.
- 6) Kolaboracija saviteskij ustanova.
- 7) Kolaboracija balkanskih građanskih ustanova.
- 8) Mogućnost unifikacije građanskog prava.
- 9) Organizaciona pitanja.

Kao što se vidi iz ovog dnevnog reda bitne punje rosta i konferencija u nacionalnim grupama. A sta, činilo ogromni, ima da ispaštaju, sploh svoje prestupnu. U *Knjizi proroka Ispajje*, gl. 33, 1, navlađeno je: „Podobnostim tu i tu, štovišnji, a he se njezje, ali niđni niđeraju a tebi se ne mimi nejezje; kad prestanest puštinoti, bišestn opuštenur, činilne ti se nejezra.“ A u *Knjizi proroka Avakama*, gl. 2, 8, i sta misao dobiđa još određenije izražaji: „Što si ti opidinjeto mnoga narode, tebi he opidinjiti sav ostatak od naroda, a kra, žudski, i za svaku učinjeno zemlju, i za svaku kojie žnje u zemlju.“ Podazešni od ovoga, i u Starom Zavetu mir među ljudima i narodima idealiziran je kao šili, svetljati od sviđu drugih. U *Psalmu* 34 (14) kaže se: „Kloni se ođada zla, i čini dobro, traži mira i miđi za sijn.“

Kristianstvo je po prevraslođu svetlosti i podobnosti pomouđu ljudima prema boljšanstvu i bližnjem i pomouđu prištano. Onle se obustava њevne nepriljetavlja i utpuševanje sebičnosti ne pojezje podizavanje saznanja, kao i budizmu, nito žmivim osećanjem simpatije, koje Kristus, svojim stvrdžanjem, unosi među delje. Izvorna učenja Kristova priknajuju

Dr. Ksenija Atanasjevna:

Religijska i filozofska podloga pacifizizma

Ontološko-religijska sveća Hinđuista, naročito budizma, čuva su natpolna ukazivanjem na obmalnjost svoje borbi između živih biћа. Navošemim štete drugome, čovek škodni čebn, jer je sve živo u suštini jednako isto, jer su i opadajućim i rastućim življenjem, i svojim životvornost osuštjenosti. Prema tome, bića se samo prividno rađaju i umiru; u stvarnosti, ona jedino meňaju oblike. Njužnost raňana, meňutim, znači koh čoveku, a najvišim zadatuk misliočeta jeste da otkrije ljudima kako da se, pomouđu saznanja, razreše bolova što sve nova raňana nenostavno vladaju oblikom i svom ovakim preljenjem, nenabojko sleduje obustavljanje nepriljetavlja, ne samo između ljudi, nego između svega što živi, i vaspalvavljaju eticizmi zapadnjački. U *Učagađav-Giti*, hindujskoj metafizičkoj poemi retke lepote, nezaboravno je istaknutu prolaznost i tađnina svih svetvskog zivljenja,

